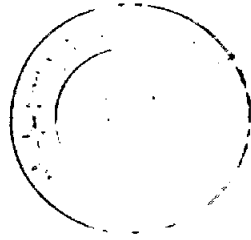

บทที่ ๑

บทนำ

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของหัวหน้าส่วนราชการ ในฐานะผู้บริหารในการสอบทาน ทบทวน และประเมินผลทางการเงิน การบัญชี ตลอดจนการปฏิบัติงานอื่น ๆ ว่าได้ดำเนินไปตามนโยบายการบริหาร แผนงาน และระเบียบวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในอดีตการตรวจสอบภายในของส่วนราชการมีเพียงเพื่อตรวจสอบหลักฐานความถูกต้องของตัวเลขและใบสำคัญ เพื่อให้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทางการเงินมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่เท่านั้น แต่ในปัจจุบันส่วนราชการได้ขยายตัวออกไปมาก เอกสารใบสำคัญ สมุดบัญชีและทะเบียน มีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ได้มีการประกาศใช้บังคับและมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถจะควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นการตรวจสอบภายในจึงมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการ ตรวจสอบโดยเน้นหนักทางการเงินการตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operational Audit) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์และที่สำคัญก็คือช่วยให้ทราบถึงการทุจริต รั่วไหล และความบกพร่องทางการเงิน ตรวจจับทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายใน

ในปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ มากยิ่งขึ้น โดยให้ส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เทียบเท่า รวมถึงจังหวัดทุกจังหวัดมีอัตรากำลัง เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการหรือ จังหวัดโดยเฉพาะ และได้กำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในตลอดจน

การจัดสายงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในด้านข้อกำหนดและสภาพที่เป็นจริงทางการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ รวมถึงผลที่ได้รับจากการตรวจสอบภายใน เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างของข้อกำหนดและสภาพที่เป็นจริงดังกล่าวในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505 - 2519 และหลังปี พ.ศ. 2519 และผลที่ได้จากการตรวจสอบภายในตามสภาพที่เป็นจริงว่า ใ้ค่อำนวยประโยชน์ต่อส่วนราชการและการตรวจสอบทางสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเท่าที่ควรหรือไม่ เพียงใด

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
2. ศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน
3. ศึกษาการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
4. ศึกษาการตรวจสอบภายในของส่วนราชการระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519
5. ศึกษาการตรวจสอบภายในของส่วนราชการหลังปี พ.ศ. 2519
6. เปรียบเทียบการตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519 และหลังปี พ.ศ. 2519

7. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ และการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

วิธีการศึกษา

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับสภาพการตรวจสอบภายในและผลได้จากการตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง และการประสานงานระหว่างผู้ตรวจสอบภายใน กับผู้ตรวจสอบภายนอก (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) โดย

1. การสัมภาษณ์ (Interview)
2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าหนังสือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายในทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล และการตรวจเงินแผ่นดิน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อกระทำการคลังซึ่งรับผิดชอบวางระเบียบและกำหนดแนวทางการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ จะได้ใช้ประกอบการพิจารณา ปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับดังกล่าว ให้นำผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในของส่วนราชการมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการได้ตระหนักในความสำคัญของการตรวจสอบภายใน

และจะก่อให้เกิดการปรับปรุงงานด้านการตรวจสอบภายในของส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพสูง
ซึ่งจะอำนวยความสะดวกส่วนราชการและสอดคล้องกับการพัฒนาการตรวจสอบของสำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดินมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
สอบภายใน ใ้ใช้ประกอบการพิจารณากำหนดคุณสมบัติและอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
ภายในให้เหมาะสมกับลักษณะ คุณภาพ และปริมาณงานของส่วนราชการต่าง ๆ ต่อไป

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย